

Østensjø, 13.8.2021

Til Miljøprosjekt Ljanselva

Trine har bedt meg sende noen ord om bekjempelse av kanadagullris. Østensjøvannets Venner har bekjempet denne planten i nærmere 15 år og har etter hvert ganske god kontroll på den. Det er fortsatt bestander både i reservatet og i miljøparken, men de blir færre og mindre for hvert år. Det dukker dessverre også årlig opp nye forekomster. Samtidig utvider vi jevnlig radius for bekjempelse, for å redusere mulighetene for at den sprer seg inn i vårt område. Resultatene fra arbeidet ved Østensjøvannet viser at det nytter, men det tar tid å se resultater. Jo lengere man venter med å ta tak i dette, jo mer arbeid kreves.

Planten er fremmed i norsk natur, men brer seg kraftig på hele Østlandet langs ferdselsårer. Den er svartelistet i Fremmedartslisten som SE (svært høy risiko). Den sprer seg både ved hjelp av frø som er vindbårne og lokalt fra horisontale røtter. Det er oppgitt at hver enkelt plante kan produsere opptil 10.000 frø, så det er svært viktig å bekjempe den før frøene spres. I tillegg til naturlig spredning spres den med masseforflytning, hageavfallsdumping og ved at frø følger mennesker, dyr, biler, T-bane og vassdrag. Heldigvis holder den seg til relativt åpent landskap og sprer seg lite inn i skogen.

Planten kan bekjempes med slått (ryddesag), men denne metoden har mange ulemper, man slår også arter som ikke bør slås, det må slås tidlig i sesongen og plantene er da ikke så lette å se, og det må trolig slås minst tre ganger. Gjenværende stengedel vil forsøke å sette ny blomst hele høsten. Det beste er derfor manuell luking.

Når man setter i gang et nytt prosjekt er det viktigste målet å unngå ytterligere spredning. Det vil si at man starter med populasjoner der trafikk og annet vil bidra til ytterligere spredning. Videre er det best å starte med små forekomster slik at ikke de blir store. Ved de store forekomstene er det trolig mye frø i frøbanken som vil fortsette å produsere planter i lang tid. I startfasen kan det være fornuftig å satse på å bare fjerne blomsterstanden og gjøre det i minst to omganger med 3-4 ukers mellomrom. Dette fordi dette er en mindre arbeidskrevende operasjon, og man dekker derfor et større område med samme tidsforbruk og man unngår ytterligere spredning.

For å bekjempe planten trenger man solide søppelsekker, arbeidshansker og gjerne en liten hagesaks. Man tar tak i stengelen så langt ned man kan og trekker sakte opp for å få med mest mulig av roten (det er sjelden man får med alt, da skal jorden være ganske løs). Klarer man ikke å trekke den opp, kan man enten legge stengelen nokså flatt og rykke den av, eller om nødvendig benytte saksen.

Ideelt sett skal hele planten fjernes og behandles som restavfall (forbrenning). Både rot, stengedeler og blader skal visstnok kunne danne nye planter. Videre vil det å legge igjen plantedeler bidra til lokal gjødsling, noe man gjerne vil unngå.

En mer effektiv måte er å brette av rot og blomst og ta det med i posen. Stengelen knekkes flere steder og legges et sted hvor den har lite kontakt med jord og vann.

Østensjøvannets Venner

Postadresse:
Poststed:
Bankgiro:
Org. nr:

Postboks 77 Oppsal
0619 OSLO
7874 05 56761
983 034 446

post@ostensjovannet.no

Rundt voksne planter er det ofte lavere ungplanter uten blomst. Det er viktig å ta de også, ettersom disse er lettere å bekjempe enn de voksne. Det sparer en for fremtidig arbeid. Her er det kun eventuelle rotdeler som må fjernes.

Det er lurt å brette planten så mye at ikke stenglene perforerer posen og at man blir en menneskelig såmaskin når man går videre. Det er også lurt å brette ned fjorårsstengler ettersom man da neste år lett kan avgjøre om dette er en ny forekomst som bekjempes eller om den har vært tatt tidligere.

Blomsten blir etter hvert brun og deretter grå. I denne perioden er det stor fare for frøspredning. Man kan likevel bekjempe den, men da langt mer forsiktig (noe som krever mer tid pr. plante). Blomsten klippes da forsiktig av og ned i posen. I tette populasjoner må man da også være forsiktig så man ikke rister av frø fra naboplanter. Man må også være nøye med ikke å få frø på klær, støvler o.l. og man må være ekstra nøye med at det ikke blir hull i posen. Ellers er fremgangsmåten den samme.

Det kan være smart å alliere seg med andre, men disse bør da få god opplæring så man ikke risikerer å gjøre vondt verre. Dette kan f.eks. være hageeiere, organisasjoner, vel m.m. Man bør også være tydelig i forbindelse med tekniske inngrep om at det kun må benyttes stedegen masse eller ren masse. Plantene finnes ofte rundt tekniske installasjoner som skilt, lyktestolper, trafoer, kabelbokser o.l.

Ved Østensjøvannet foregår bekjempelsen både ved dugnader og at enkeltpersoner går rundt alene. Noen felt kan også bortadopteres av enkeltpersoner. Vi benytter også bekjempelse som del av undervisningen vi bedriver. På beiteområder holder dyrene plantene nede dersom de slippes på tidlig nok.

Bekjempelsesperioden er normalt juli til september, men blomstringsperioden varierer fra år til år.

Arbeidet bør absolutt loggføres med beskrivelse av forekomstene (plassering og mengde) og når de er bekjempet. Ideelt sett bør alle forekomster legges inn på artsobservasjoner.

Med vennlig hilsen

Østensjøvannets Venner

Amund Kveim

Undertegnede kan treffes på telefon 975 44 552. E-mail: amund.kveim@ostensjovannet.no

Østensjøvannets Venner

Postadresse:

Poststed:

Bankgiro:

Org. nr:

Postboks 77 Oppsal

0619 OSLO

7874 05 56761

983 034 446

post@ostensjovannet.no